

GUITARRA CONTEMPORÀNIA

Professor: Santiago Jesús Iglesias Hurtado

INTRODUCCIÓ

El taller de guitarra contemporània és un clàssic dins dels tallers que ofereix el Secretariat de Cultura de la Universitat d'Alacant, i és pioner a Europa pel que fa a matèria i metodologia; tracta una matèria especialitzada que en altres continents està inclosa en els plans d'estudis musicals en les Universitats, i com a resultat tenim la gran afluència d'assistents i l'èxit d'aquest taller.

La guitarra és un dels instruments més fàcils d'aprendre a tocar, però un dels més difícils de dominar.

Hi ha milions de persones que l'única cosa que necessiten és aprendre uns quants acords per a poder tocar cançons populars. Però al mateix temps, la guitarra ofereix possibilitats d'expressió musical il·limitades a aquells que estiguen disposats a dedicar-hi una mica de temps i esforç.

Tots els grans guitarristes asseguren que la guitarra planteja constantment nous desafiaments i ofereix noves recompenses al que estiga disposat a cercar-les. És clar, que no es pot aprendre de la nit al dia; però gràcies a l'experiència personal i professional, es planteja una metodologia de l'aprenentatge de la guitarra moderna, eficaç i rendible.

JUSTIFICACIÓ

La intenció d'aquest taller és com en anys anteriors, presentar de la manera més clara, un sistema d'aprenentatge estructurat i seqüenciat, ateses les necessitats culturals de la nostra societat i que continga informació més que suficient sobre com tocar la guitarra, un instrument autènticament espanyol, com també els mitjans tècnics normalment utilitzats en estudis d'enregistrament o directe, història de l'instrument en si mateix, i també les noves tecnologies aplicades al món de la música i la guitarra actual, treballant des d'un nivell bàsic fins a un nivell més avançat i professional.

Actualment la guitarra és un dels instruments musicals més demandats per la joventut espanyola, la tradició, facilitat de maneig, versatilitat per a compondre cançons, popularitat, el fàcil desplaçament de l'instrument i el baix preu (relatiu), fan que aquest siga un instrument atractiu i que motive la seua disponibilitat.

El fort increment de persones que senten alguna sensibilitat cap a aquest instrument; i molt important, la inexistència (a Espanya) de conservatoris o organismes oficials, que oferisquen l'aprenentatge de guitarra elèctrica i harmonia moderna, fa més que interessant aquest projecte formatiu i lúdic. Els únics centres que promouen aquest tipus d'activitats, són instituts i Universitats privades de música i tecnologia (principalment als Estats Units, Canadà, Japó, Anglaterra., i ara comença, a poc a poc, a Espanya), i l'elevat preu d'aquestes no ho fa accessible a tothom.

D'altra banda, la Universitat com a promotora i protectora de la cultura; i com que la guitarra és un instrument autènticament espanyol, aquest taller pot completar una de les activitats més interessants i innovadores de la nostra Universitat, (actualment universitats com les de Miami, Nova York , Berklee, Cambridge o Boston, funcionen amb seminaris d'aquestes mateixes característiques).

TALLER DIRIGIT A:

Tot ciutadà amb dret a la cultura i tot tipus de persona que vulga iniciar-se a tocar la guitarra, o perfeccionar la tècnica de guitarra elèctrica, acústica o espanyola fins a un nivell amateur o professional.

Als alumnes de Magisteri, i en particular a l'Especialitat de Musical, per al coneixement i l'aplicació d'un instrument, harmònic i bàsic per a la seua labor professional. Als estudiants de grau com a Imatge i So, Enginyeria Informàtica especialitat musical i qualsevol pedagog (l'instrument com a element mediador i recurs pedagògic en el procés d'aprenentatge).

No cal tenir coneixements de solfeig, ni música. (Es faran grups segons el nivell de cada alumne).

OBJECTIUS

- Aprendre a tocar cançons amb la guitarra
- Conèixer a nivell elemental l'evolució de l'instrument
- Desenvolupar la capacitat de crítica constructiva sobre la música actual
- Aprendre a improvisar
- Fomentar la creativitat i imaginació, mitjançant l'execució musical
- Desenvolupar una tècnica acceptable amb l'instrument
- Conèixer diferents estils musicals amb la guitarra elèctrica, acústica o clàssica
- Aprendre a escoltar
- Aprendre a escoltar música
- Valorar l'obra musical, independentment l'estil a què pertanga
- Interpretar signes musicals bàsics, aplicats en la música moderna actual
- Utilitzar la guitarra com a vehicle de l'expressió individual pròpia

PROGRAMA PER BLOCS

Història musical de la guitarra

- Origen i començaments de l'instrument (la guitarra)
- Evolució i desenvolupament de la viola de mà fins als nostres dies
- Adaptacions i innovacions tecnològiques en el camp de la guitarra
- Luthiers en el segle XXI
- Noves tendències

El guitarrista principiant

- Com s'afina la guitarra
- Mètodes d'afinació
- Tècnica de la mà esquerra
- Tècnica de la mà dreta
- Acords oberts
- Teoria dels tres acords
- Acompanyaments i arpegis amb pua
- Execució de la mà oberta
- Acords amb celleta
- Repertori bàsic per a guitarra
- Anàlisi i transport de cançons

Educació auditiva

- Dictat musical
- *Ear training*
- Reconeixement d'acords, escales modes
- Traure cançons d'oïda

El guitarrista rítmic

- Aire, ritme i mesura
- Compassos
- Xifrat d'acords
- Valors de tempo
- Escripura del ritme
- Ritmes de Folk i Country.(exemples amb cançons)
- Ritmes de Blues i Rock (exemples amb cançons)
- Ritmes de Soul, Funky i reggae.(exemples de cançons)
- Ritmes espanyols i llatins.(temes actuals)
- Estils de guitarra Jazz (standard)
- Ritmes de Heavy i Trash Metall. (temes coneguts)
- La guitarra alternativa
- Poliritmies

El guitarrista melòdic

- Tonalitat
- L'escala major
- L'escala menor
- Tons
- Escales modals (modes)
- Escales sintètiques
- Estàndard de Jazz
- Escala cromàtica
- Escales exòtiques
- Escales atonals

Patologies del guitarrista i medicina

- Dolències del guitarrista
- Control postural
- Condicionament físic
- Distonies focals
- Estiraments
- Solucions a patologies comunes en músics

El guitarrista harmònic

- Harmònics
- Intervals
- Inversions
- Triades
- Acords de setena
- Novenes afegides, quartes suspeses i sisenes
- Acords ampliat
- Acords politonals o poliacords
- Acords sinònims
- Modulació
- Substitucions
- Anàlisi funcional

El guitarrista avançat

- Tècniques d'arpegi en una sola corda
- Fraseig de blues i rock
- Substitució d'acords
- Afinacions alternatives
- *Bottleneck* i *slide guitar*
- Improvisació i interpretació
- *Warm up*
- Composició
- Tècniques avançades. (*sweep picking, ràping, cross picking, alternative picking, economy picking...*)

Tècniques avançades

- *Tapping*
- *Slide*
- Improvisació avançada
- *Bending*
- *Pull of i Hammer on* (lligats)
- *Speed, alternative i sweep picking*
- *Cross picking i sweep tapping...*

Anàlisi de l'estil de:

- Anàlisi funcional i estructural
- Anàlisi melòdica i harmònica
- *Standars* de jazz
- Clàssics del rock, pop...
- Carlos Santana
- Esteve Vai.
- Vicente Amigo.
- Steve Morse.
- Greg Howe.
- Frank Gambale.
- Bryan May.
- Greg Howe
- Guthrie Govan.
- Eric Jhonson, Pat Metheny, Satriani, Gilbert, etc.

Tecnologia de l'actuació

- L'enregistrament
- Micròfons
- Taules de mescla
- El paper de l'amplificador
- Diferències entre amplificadors
- Sintetitzadors de guitarra
- Tècniques d'enregistrament
- Previs en directe i en l'estudi
- Enllaç d'efectes
- PA i funció i ús de monitors
- Elements imprescindibles en el músic de directe i sessió
- Les noves tecnologies i tendències en l'aplicació musical

Internet en la música actual

- Interpretació de cançons en la xarxa
- Adreces interessants
- Programari musical per a guitarristes
- Consulta didàctica
- Extracció de material musical
- Funcionament de la indústria musical

Creativitat i memòria musical

- Composició i creativitat
- Control mental
- Exercicis de memorització musical. (fraseig, ritme...)

La música com a teràpia (musicoteràpia)

- La musicoteràpia i els seus efectes
- Elements relaxants
- Elements excitants
- Sensacions a través de la música
- Components beneficiosos de la música en el sistema nerviós

ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES

La metodologia que guiarà aquesta assignatura serà eminentment constructivista, és a dir, es basa en l'aprenentatge significatiu. Es partirà de l'experiència personal de l'alumnat per a anar construint uns esquemes cognitius del llenguatge musical que l'ajuden a comunicar i expressar-s'hi. Per a això, se seguiran les pautes següents:

_ L'aprenentatge es fa a través d'un procés de construcció del coneixement, del com l'alumnat és protagonista. A partir dels coneixements previs, l'alumnat adapta i crea uns nous esquemes teòrics i pràctics.

_ L'aprenentatge durador que hem d'afavorir és l'aprenentatge significatiu. En aquest aprenentatge enfront del purament memorístic, l'alumnat relaciona els nous coneixements amb conceptes i proposicions que ja té. Aprendre significativament significa dotar de significat propi allò que és susceptible de ser conegut. Si a això unim el caràcter pràctic de l'assignatura tot ens porta a valorar doblement els coneixements que adquirirà l'alumnat en aquesta assignatura.

_ En a l'aprenentatge intervenen l'alumnat, l'objecte de coneixement i altres agents mediadors, entre els quals el professor fa un paper principal. Per tant es consideraran les interaccions entre professor-alumne com a fonts generadores de nous aprenentatges. El paper del professor oscil·larà entre guia de l'aprenentatge i mediador entre els mateixos alumnes generant la informació que posteriorment l'alumnat haurà d'organitzar i adquirir.

_ L'objectiu principal serà ensenyar a aprendre, ja que aquest és l'aprenentatge més durador. Seguir una sèrie de pautes de recerca a l'hora de tractar una obra tant en grup amb en solitari, és un coneixement de funcionalitat perpètua per a l'alumnat, que li procura una autonomia i afany de coneixement que l'acompanyaran al llarg de tota la vida.

L'aprenentatge serà grupal, però atès sempre individualitzat i progressiu, per a això el professor adaptarà i seleccionarà els continguts segons convinga al ritme i necessitats d'aprenentatge de l'alumnat.

CRITERIS D'AVUACIÓ

No hem d'oblidar la importància del desenvolupament del procés ensenyament-aprenentatge que ens permetrà comprovar si hem planificat bé l'acció educativa, com també si aquesta és coherent amb els objectius proposats i alhora adequada a les característiques de l'alumnat.

El professor haurà d'acompanyar l'alumnat per a controlar aquest procés, és a dir, atindrà als processos d'elaboració i no solament als resultats que permeta a l'alumnat desenvolupar les capacitats a partir de les possibilitats pròpies.

En aquest cas ens centrarem en l'assoliment per part de l'alumnat de capacitats relacionades amb la guitarra com a instrument musical i adquisició de nous conceptes musicals.

Esbrinar com l'alumnat construeix l'aprenentatge és un objecte difícil que exigeix arregar el major nombre de dades que informen sobre aquest tema i contrastar les apreciacions que aquests ofereixen entre si amb la valoració del

mateix alumne. Aquesta successió de dades l'obtindrem mitjançant una **AVALUACIÓ CONTÍNUA** al llarg de tot el procés educatiu, que seguirà un control exhaustiu de l'assistència i successió d'activitats del taller.

L'avaluació ha de complir uns requisits que hem de tenir en compte, nomenant, i aquest cas els més importants, que són fiabilitat i validesa.

Criteris d'avaluació:

- Reconèixer les parts més destacades de la guitarra, com a instrument musical.
 - Utilitzar adequadament els recursos expressius de la guitarra, com a instrument per a la interpretació i la improvisació.
 - Aprendre cançons i tocar-les individualment i col·lectiva.
 - Reconèixer alguns símbols bàsics de la grafia musical.
 - Interès per aprendre i la col·laboració activa a l'aula.
 - Desenvolupar la creativitat i la imaginació.
 - Entendre la història i l'evolució de la guitarra.
 - Tenir capacitat de comprendre i gravar un tema musical de forma individual i col·lectiva.
 - Desenvolupar habilitats i destreses, de les tècniques de guitarra principals, i adaptar-les a la interpretació musical.
- Per tant, realment el que importa no és la quantitat de coneixements apresos, sinó la qualitat d'aprenentatge d'aquests.
- **NOTA** Cada alumne portarà de casa el seu instrument, pot ser guitarra elèctrica, acústica o clàssica

PERIODITZACIÓ (DILLUNS)

- Del 17 d'octubre del 2016 al 29 de maig del 2017
- Dilluns de 18:00 a 21:00h
- 3 grups: de 18:00 a 19:00, de 19:00 a 20:00, de 20:00 a 21:00h
- 25 sessions d'una hora setmanal
- 25 hores – 2,5 Crèdits CECLEC-ECTS
- 25 hores ICE

- Octubre: 17 i 24
- Novembre: 7, 14, 21 i 28
- Desembre: 12 i 19
- Gener: 16, 23 i 30
- Febrer: 6, 13, 20 i 27
- Març: 6, 13, 20 i 27
- Abril: 3 i 10
- Maig: 8, 15, 22 i 29

LLOC: Sala Salvador Allende (PIC)

PERIODITZACIÓ (DIMARTS)

- Del 18 d'octubre del 2016 al 30 de maig del 2017
- Dimarts de 18:00 a 20:00h
- 2 grups: de 18:00 a 19:00, de 19:00 a 20:00h
- 25 sessions d'una hora setmanal
- 25 hores – 2,5 Crèdits CECLEC-ECTS
- 25 hores ICE

- Octubre: 18 i 25
- Novembre: 8, 15, 22 i 29
- Desembre: 13 i 20
- Gener: 24 i 31
- Febrer: 7, 14, 21 i 28
- Març: 7, 14, 21 i 28
- Abril: 4 i 11
- Maig: 2, 9, 16, 23 i 30

LLOC: Sala Salvador Allende (PIC)

NOTA

PER A L'OBTENCIÓ DEL CERTIFICAT ÉS IMPRESCINDIBLE:

*UNA ASSISTÈNCIA MÍNIMA DEL 80% DEL TOTAL D'HORES DEL CURS

*ESTAR AL CORRENT AMB EL PAGAMENT DEL CURS

*SUPERAR LA PROVA D'AVAUACIÓ PROPOSADA PEL PROFESSOR

*FER L'ENQUESTA DE SATISFACCIÓ DEL CURS
